

The Devil and Satan, Duncan Heaster (Macedonian edition)  
Carelinks, PO Box 152 Menai NSW 2234 AUSTRALIA  
[www.carelinks.net](http://www.carelinks.net) [info@carelinks.net](mailto:info@carelinks.net)

## Сатаната и Ѓаволот

Понекогаш оригиналните зборови од Библијата не се преведени (“Mammon”, во Мт. 6:24, е Арамски пример за ова). ‘Сатана’ е непреведен Хебрејски збор кој значи ‘непријател’, додека ‘Ѓавол’ е превод од Грчкиот збор ‘*diabolos*’, што значи лажливец, непријател или виновник. ‘Сатана’ е пренесен од Хебрејски непреведен збор, исто како ‘Sabaoth’ (James 5:4), ‘Armageddon’ (Rev. 16:16) и ‘Hallelujah’ (Rev. 19:1-6). Ако ние веруваме дека Сатаната и Ѓаволот се нешта надвор од нас кои се одговорни за грев, тогаш кога било ние ги сретнуваме овие зборови во Библијата, ние се упатуваме на зла личност. Примената на овие зборови од Библијата покажува дека тие можат да бидат искористени како обични именки, опишувајќи обични луѓе. Овие факти се можни со причина дека зборовите Ѓавол и Сатана како употребени во Библијата се упатуваат на многу лоша личност или нешто надвор од нас.

J.H. Walton коментира за зборот “Satana”: “Мора да заклучиме... дека имало грешна природа” уште од самиот почеток. Негативната асоцијација на зборот како што вели “секундарен развој” како “техничка намена”. Тие произлегле од преводи на човек попрецизно потоа од самиот текст во Библијата. Тој продолжува: “Базирано на примената на “Satana” во Стариот Завед, можеме да заклучиме дека Израел имал мало познавање на суштество наречено Сатана или водачот на демоните, Ѓаволот, за време на Стариот Завед” (1). Ова се разбира го истакнува фактот на популарна идеја за Ѓаволот растела со тек на време, и бара да се “прочита повторно” во текстовите на Стариот Завед. Во Стариот Завед едноставно не постои некаква доктрина за Сатаната како човечко суштество. Како можат да бидат изоставени во врска со ова, ако такво нешто постои и Господ веројатно посакува да не информира за него и да не спаси? Колку Господ се обидува да ги спаси Неговите луѓе од Сатаната, ако во целиот Стар Завед Тој не ни кажува за него? Треба да биде забележано дека во целиот Стар Завед случајот со зборот “Сатана” укажува на луѓе кои не се поданици на Бога. Сликата на Сатаната наспроти Господ има тешка Библиска основа.

George Lamsa израснал во далечен дел на Курдистан каде често зборел на јазик сличен на Арапскиот од времето на Исус, и каде што речиси останал непроменет. Тој се преселил во Америка и станал академик, пишувајќи преку 20 книги на база на Библиско и Лингвистичко истражување. Значително, дошол до заклучок дека идејата за Сатаната била непозната за писателите на Библијата, и дека Западните Христијани имаат изградено свој концепт за тоа погрешно сфаќање низ Библиските премини, за погрешно сфаќање на значењето на зборот Сатана и асоцијативниот говор што се наоѓа во него. Неколку мислења од негови заклучоци во ова подрачје:

“Сатана” е често употребуван во Арамичкиот и Арабскиот говор. Понекогаш таткото може да го нарече својот син “Сатана” без некоја зловна намера. Почесто, интелегентен човек се нарекува “Сатана” (Арапски *shitan*)” (2). “Луѓето од истокот често во нивните разговори велат, “Беше сатанистички спрема мене”, што значи дека си помисли дека грешам или ме наведува на погрешно мислење” (3)

Зборот Сатана во Библијата

1 Kings 11:14 забележал дека “Господ прераснал во противник(истиот Еврејски збор некаде преведен како Сатана) против Соломон, Хадад Идом”. “Бог израсна уште еден противник (друга Сатана) ...Rezon...тој беше непријател (Сатана) на Израел” (1 Kings 11:23,25). Ова не значи дека Бог измешал суперприродна личност или ангел да биде Сатана/противник на Соломон; Тој измешал обичен човек. Mt. 16:22,23 произлегувајќи друг пример. Петар пробувал да го разубеди Исус да не оди во Ерусалим и да умре на крстот. Исус се свртел и му рекол на Петар: “Застани, сатано...не си свесен за делата на Бога, туку за делата на човекот”. Поради тоа Пеатр бил наречен Сатана. Записите се кристално јасни дека Христос не му зборел на ангел или на чудовиште кога зборел со овие зборови; зборел со Петар.

Поради тој збор сатана значи само непријател, добра личност, дури и самиот Господ Бог, може да биде именуван како Сатана. Од таму зборот Сатана не мора да се однесува на грев. Конотацијата на грешник кој што збор Сатана има соодветен дел на факт дека нашата грешна природа е најголемата Сатана или непријател, и исто така соодветна употреба на зборот во јазикот низ целиот свет врз кое се основа нешто на грев. Самиот Бог може да биде Сатана кон нас мислејќи на тестирање во нашите животи, или повлекување од патот кон погрешна насока која ја започнуваме. Но фактот дека Бог може да биде наречен Сатана не мора да значи дека е грешник. Зловниот Балам бил предизвикан од ангел на Бога, кој застанал пред блокиран пат како непријател, или Сатана пред него, така што неговото магаре не можело да пројде (Num. 22:22). Ова покажува дека добро суштество може да дејствува како Сатана врз некоја личност. Интересно, Septuagint го превел ова со зборот *endiaballein*, ‘да се постави нешто на патот’: а *diabolos* е личноста која го изведува овој акт. Истото мислење се повторува во Новиот Завед, каде Петар е опишан од Исус како семе на разор низ патот низ кој што Тој поминувал, и така Петар е Сатана (Mt. 16:23).

Книгите на Самуел и Хронокле се со исти објаснувања на исти инциденти, како четири евангелија се запишани истите настани но со користење на различни јазици. 2 Sam 24:1 запиписи: “Бог...го свртел Давид против Израел” во смисла да направи попис на населението во Израел. Паралелното мислење во 1 Chron. 21:1 вели дека “Сатаната застанал против Израел, и го тргнал Давид” за да го земе пописот на населението. Во еден пасус Бог го извршил тргнувањето, во друг Сатаната го сторила тоа. Единствениот заклучок е дека Бог е прикажан како Сатана или непријател на Давид. Тој му го сторил истото на Job внесувајќи тестирања во неговиот живот, па Job рекол за Бога: “Со силата на Твоите раце Ти ме предизвика” (Job 30:21); “Ти се однесуваш како Сатана спрема мене”, е тоа што

сакал да каже всужност Job. Или повторно, зборувањето кон Бога: “Мора да молам за милост до мојот виновник (Сатана)” (Job 9:15 NRSV). Гркот Septuagint за преводот на Стариот Завед го користел грчкиот збор *diabolos* за да го преведе Еврејскиот Сатана. Отука Ѓаволот и Сатаната се ефективно паралелни во значењето. Така од Septuagint забележуваме дека Давид станал непријател [Еврејски *Сатана*, Грчки *diabolos*] во 1 Sam 29:4; синовите на Zeruiah (2 Sam. 19:22), Nadad, Rezon и други противници на Соломон (1 Kings 5:4; 11:14,23,25). Се соочуваме со обичен избор- ако веруваме дека секоја забелешка кон Сатаната или Ѓаволот спомнува злобно космичко суштество, тогаш претпоставуваме дека овие луѓе не биле луѓе воопшто, и дури добриот човек како Давид станува лош. Поочигледно со читањето на овие пасусие сигурно дека Сатаната е едноставно збор кој значи ‘непријател’, и може да се однесува на луѓе [добри и лоши], и даури Самиот Бог- вклучува не погрден, грешно значење како збор. Мислењето понекогаш се користи за да се опише нашиот најголем непријател, т.е. нашиот сопствен грев, и во времиња на цели системи и империи кои се наспроти луѓето на Бога и олицетворуваат грешност и зло. Но тоа очигледно изгледа е бизарно со приоѓање кон читање на Библијата се настојува дека кога и да е ние се среќаваме со зборовите сатана и Ѓавол, се обидуваме да ги разбереме како упатување на лично, суперприродно суштество.

Кога ги прегледуваме забелешките на Сатаната (‘непријателот’) во Стариот Завед, забележливо е дека некој број од нив содржи дел од животот на Давид. Имаше несреќа каде Давид се однесувал измамнички со Палестинците со кои што живеел, и е опишан како Сатана спрема нив (1 Sam. 29:4). Тоа е друг пример каде што зборот Сатана нема потребно зло како придружно значење- добар човек може да биде непријател, како што Петар бил (Mt. 16:21-23) и самиот Бог може да биде (2 Sam. 22:4). Но откријте дека Давид и неговата судбина биле измачувани од Сатани, непријатели, одтаму. Зборот е искористен за луѓе кои станале противници кон нив 2 Sam. 19:22; 1 Kings 5:4; 11:14-22,25; Ps. 109:6 (Евр. ‘Тие велат, ‘поставувањето на лош човек против него, станува виновник [Сатана] стоејќи на десната страна’’. Забележуваме дека е изјавено дека Бог ги поттикнува овие луѓе да бидат Сатани за Давид и Соломон- било кое гледиште да го земеме како Сатана, видно или тој е под директна контрола на Бог и не спротивност на Него. Зборот Ѓавол во Библијата

Зборот Ѓавол е премногу обичен збор поточно определено име. Како и да е, поинаку Сатана, секогаш е користен во лоша смисла. Исус рекол, ‘Дали јас не ве избрав вас, дванаесетте (апостоли), и еден од вас е Ѓавол? Му рекол на Јуда Искариот...’ (Јн. 6:70) кој бил обичен човек, смртник. Тој не му зборувал на суштество со рогови, или таканаречено духовно суштество. Зборот Ѓавол просто укажува на зол човек. 1 Tim 3:11 давајќи друг пример. Жените на цковните старешини не биле клеветнички; оригиналниот Грчки збор за ова е *diabolos*, каде што истиот збор се преведува како Ѓавол на други места. Така Paul го предупредил Titus дека возрасна жена во во духот не треба да биде клеветничка или Ѓавол (Tit. 2:3). Исто така му рекол на Timothy (2 Tim. 3:1,3) ‘Во последните денови...лужето ќе бидат...клеветници (Ѓаволи)’. Ова не значи дека луѓето ќе станат суперчовечни

суштества, но не тие ќе бидат премногу зли. Треба да се биде јасно дека сите овие зборови Ѓавол и Сатана не се однесуваат на паднат ангел или грешно суштество надвор од нас.

## Грешник, Сатаната и Ѓаволот

Зборовите Сатана и Ѓавол се користени фигуративно да ја опишат природната грешна тенденција во нас за која говоревме во претходниот дел. Ова се нашите главни Сатана или непријател. Нашите слаткострасности се нечесни (Eph. 4:22), и така Ѓаволот или измамникот е соодветен начин да се опишат. Тие се персонализирани, и како такви можат да говорат за Ѓаволот- нашиот непријател, клеветник на вистината. Ова е тоа што во нашата природа е многу ѓаволесто. Поврзаноста помеѓу Ѓаволот и нашите зли желби- гревот во нас- е отворен во неколку насоки: “Додека децата (ние) од крв и месо, тој (Исус) ја споделил човечноста така што неговата смрт го уништила во која ја носел моќта на смртта- тоа е, Ѓаволот” (Евр. 2:14 NIV). Ѓаволот овде е опишан како суштество кое е одговорно за смртта. Но “цената на гревот е смртта” (Rom. 6:23). Оттука гревот и Ѓаволот се паралелни. Слично James 1:14 вели дека наѓите зли желби не искушуваат, водејќи не во грев и одтаму до смрт; но Heb. 2:14 вели дека Ѓаволот ја носи смртта. Истата верзија вели дека Исус ја имал нашата природа која му заповеда да го уништи Ѓаволот. Спротивно со Rom. 8:3: “Бог...праќајќи го својот Син сличен на грешниот човек (тоа е, во нашата човечка природа)... осуден грев во грешен човек”. Ова покажува дека Ѓаволот и желбата за грев се природни во човековата природа се ефективно исти. Од голема важност е да се разбере дека Исус бил ставен на искушение исто како нас. Погрешното сфаќање на доктрината за Ѓаволот значи дека не можеме коректно да ја процениме природата и работата на Исус. Тоа е само затоа што Исус ја имал нашата човечка природа- Ѓаволот во него- дека мора да ја имаме надежта за спасение (Heb. 2:14-18; 4:15). Со надоаѓањето на желбите во неговата природа Исус бил способен да го уништи Ѓаволот на крстот (Heb. 2:14). Ако Ѓаволот лично е суштество, тогаш не би требало да постои. Heb. 9:26 вели дека појавата на Христос “да го отстрани гревот жртвувајќи се самиот себеси”. Heb. 2:14 го поврзува ова со изјавата дека преку смртта на Христос го уништил Ѓаволот во себе. Со смртта на Исус надежта умрела “телото на гревот” (Rom. 6:6), т.е. човековата природа со потенцијалниот грев во нас.

“Тој кој што греша е Ѓаволот” (1 Јн. 3:8), бидејќи гревот е резултат од одреден пат на нашата природа, зли желби (James 1:14,15), кои што во Библијата се наречени Ѓаволот. “Врз оваа препоставка Синот на Бога бил манифестиран, дека може да ги уништи делата на Ѓаволот” (1 Јн. 3:8). Ако со точност велите дека Ѓаволот е нашата зла желба, делувањето на нашите зли желби, т.е. што тие резултираат, се нашите гревови. Ова е потврдено од 1 Јн. 3:5: “Тој (Исус) очигледно да ни ги прости нашите гревови”. Ова потврдува дека “нашите гревови” и “делата на Ѓаволот” се исти. Чин 5:3 обезбедува друг пример на поврзаноста помеѓу Ѓаволот и нашиот грев. Петар мувели на Анаџас: “Зошто Сатаната го исполни твоето срце?” Потоа во 4-та верзија на Петар вели: “Зошто го допушти тоа нешто во твоето срце?” Допуштањето на нешто лошо во нашите срца е исто со заробувањето

на срцето од Сатаната. Ако самите ние допуштиме нешто, на пример грешен план, тоа започнува внатре од нас. Is. 59:13 го дефинира лажењето како “замислувањето и потполнувањето од срцето со неискрени зборови”. Ако жената е трудна, детето не постои надвор од нејзе, тоа е внатре во нејзе. James 1:14,15 ја користи истата форма на опишување како нашите желби не исполнуваат и ни носат грев, кој потоа носи смрт. Ps. 109:6 го паралелизира грешниот човек со Сатаната: “Поставете злобен човек над него: и дозволете обвинетиот (Сатаната) да стои во неговата десна рака”, т.е. со моќта над него (ср. Ps. 110:1). Тоа создава интересна примена читајќи го писмото на James и забелешката колку често сме предупредени за нашите мисли; да ги контролираме со влијанието од Бога чие срце и душа го следат Него. James 2:4 е типичен пример- кога гледаме добро облечен верник, не му судиме на него “внатрешното јас” како пресуда кое има зли желби, не само пресуда (види R.V.). Не треба да се лажеме самите со себе (James 1:22), нашиот ум не е во можност да ги заборава веднаш вистините кои се судруваат во Господовите зборови (James 1:25)... Не е споменато дека надворешен фактор на грев секјдневно е поттикнат од Сатаната. Paul им вели на Jew и Gentile како суштество “под моќта на гревот” (Rom. 3:9 RSV); кој самиот тврди дека видел грев олицетворен како моќ. Ако гревот е навистина олицетворен од страна на писателите на Библијата-каков вистински приговор постои како идеја за персонификација на суштество во времињата на Сатаната, непријателот? Било дискутирано дека Paul бил свесен за концептот на дуализмот каде Евреите го совалдале Бабилонското заробеништво, т.е. идејата каде што Сатаната е Господ спротивно од вистинскиот Бог; но тој повторно ги вклучува овие термини до конфликт и толку често ја опишува разликата помеѓу телото и духот, каде што продолжува до човековиот ум (4).

Низ целиот Стар Завет ја има истата порака- тоа дека човечкото срце е извор на непослушност кон Бога. Посебно поговорките даваат акцент на сериозно внимание на состојбата на срцето. Човечкиот ум е поле на духовен конфликт. Давид зборува за тоа како “прекршокот” зборува длабоко во срцето на злониот, предизвикувајќи грев. (Ps. 36:1 NRSV). Новиот Завет ја развива идејата повикувајќи се на недуховниот елемент во “срцето на човекот” нашиот непријател/ душман/ противник. Англиската поп ѕвезда Клиф Ричард ја изнесол поврзаноста помеѓу Ѓаволот и човечкиот ум во една добро позната песна: “Таа е Ѓаволеста жена, со злоба во нејзиниот ум”. Ќе го опишам Ѓаволот како ехо кое го забележувам во мојот ум, и сугурен сум дека вие го имате истото искуство. “Верувам во Господ”, си мислиме, и ни надоаѓа ехо ‘Да.но... дали Тој стварно постои? Можеби ова се само некакви очекувања од моето одгледување...? Или, “Добро, треба да бидам благодарен во тој случај. Добро, ќе им дадам пари”. И ехото се враќа: ‘Да но ако тие не се искрени? Дали можете да си го дозволите тоа? Треба да бидете внимателни со вашите пари...’ Ова ехо е Библискиот Ѓавол

Олицетворување

Како и да е, можете причински да одговорите: ‘Но тоа збореше како Ѓаволот да е личност!’ Тоа е точно; Heb. 2:14 вели “тој кој што ја држи моќта на смртта- тоа е, Ѓаволот”. Дури и мал дел од Библијата говори често користејќи персонификација- зборувајќи за апстрактна идеја ако тоа е личност. Така Prov. 9:1 говори за жена

наречена Вдовица која градела куќа, Prov. 20:1 споредувајќи вино со шегација, и Rom. 6:23 гревот кој го наплаќа како цена на смртта. Нашиот Ѓавол, 'diabolos', често ги претставува злите желби. Скоро во Писмото се сретнавме со идејата за потребата на внатрешната болка против гревот. Гревот е опишан како "изразување пред вратата, желбата е за тебе (Moffatt: "нетрпеливоста да биде во тебе"), но мора да бидеш над нејзе" (Gen. 4:7). Ова поблиску се однесува на борбата помеѓу семето на жената и семето на змијата- гревот (Gen. 3:16).

Сеуште не можеш да имаш апстрактна двојност; злите желби кои се во човечкото срце не постојат одвојно од човекот; затоа Ѓаволот е олицетворен. Гревот е често олицетворенуван како правилник (пример Rom. 5:21; 6:6,17; 7:13-14). Неразбирливо е што Ѓаволот исто така е олицетворен, гледајќи дека Ѓаволот исто прикажува грев. Во истиот правец Paul ни зборува дека постојат две суштества, кои што се во нашето тело (Rom. 7:15-21): човек од месо, Ѓаволот, се бори со човековиот дух. Тоа е евидентно дека нема буквално суштества кои што се борат во нас. Овој раст на гревот во нашата природа е олицетворен како злобен (Mt. 6:13 R.V.) – Библискиот Ѓавол. Истата Грчка фраза го преведува злобниот како зла личност во 1 Cor. 5:13, прикажувајќи дека кога човек ќе го одбере патот на гревот, самиот тој станува злобен, или Ѓавол. Дури и во Стариот Завед, гревот е олицетворен како 'Belial' (1 Sam 2:12 mg.). Мора да се прифати деја Ѓаволот и Сатаната се користат за персонификација на грев, бидејќи ако ги читаме овие зборови како буквално суштество, тогаш имаме сериозни спротивности. Така Ѓаволот е лав (1 Pet. 5:8), ловец (2 Tim. 2:26) и змија (Rev. 12:9); не можат да бидат само овие нешта. Како и да е Ѓаволот е (и ние веруваме дека се однесува на човековиот грев), олицетворен е во повеќе насоки. Како што J.B. Russell заклучил: "Ѓаволот е олицетворение врз принцип на злото" (5). Злото и гревот никогаш не се апстрактни. Тие мора да бидат разбрани како термини на дејствија и страдања на личности- и тоа е соодветно и природно дека гревот треба да биде олицетворен. Како Ivan што и рекол на Alyosha во Браќа Карамазови, "Мислам дека Ѓаволот не постои, но човекот го создава него, тој самиот создава слика за него" (6).

Стариот Завед, покрај случајот со Новиот Завед, ги олицетворува злото и гревот. Покрај тоа, Edersheim причините за верувањето дека Rabbinic Judaism стигнал до егзилот во Вавилон, оваа персонификација на зло дошла во голем степен помеѓу Еврејските писатели до таква точка каде што гревот и злото да бидат прикажани како самостојни суштества. И се разбира, можеме да сфатиме зошто се случило ова- низ тенкиот прорез помеѓу Еврејството и околните Вавилонци верувале во такви нешта. Edersheim прикажува дека Библиското разбирање на *yetze ha'ra*, сколноста на човештвото да греши, е разбирливо како зла личност наречена "напастник" (7). Скоро прикажавме како Евреите примиле влијание од паганските идеи за Сатанското заробеништво.

Друга причина зошто гревот и злото се олицетворени е затоа што тоталната сума на злото на земјата е некако голема за разлика од сите други делови. Само како компанија, институција, Владата има некоја персонализација поголема од сите индивидуи во неа, па така е со човековиот грев и зло. Гледаме во хорорите на Nazi

Holocaust и се запрашуваме како одделен човечки грев може да биде одговорен за такво нешто... бидејќи тоталното достигнување на злото изгледа далеку поголемо отколку гревот во сите живи луѓе во Европа во 1930-тите и 1940-тите заедно. Големината на оваа забелешка е не дека надворешниот Ѓавол кој постои го обработува сето тоа. Понатака, една група на луѓе, духот на живеењето и суштеството е често поголемо одколку делови на одредени индивидуи. N.T. Wright го забележал истото: “Злото е вистинско и моќно. Тоа не е само таму некаде во другите луѓе, туку тоа постои и е активно во секој од нас. Повеќе злото е како збир на сите зли нагони и дејствија. Кога луѓето почитуваат нешто што не е Бог, тие даваат авторитет на сили на уништување и злоба; и тие сили ја зголемуваат моќ, колективно, низ векови на Христијанското искуство, предизвикувајќи луѓето да го персонифицираат, и да му дадат име на Сатана, непријател (8).

Христијанските психолози некогаш анализирале зошто гревот е персонифициран. Тие заклучиле дека одредена големина на добро / погречно, да / без влијанија е тешко една личност да стигне до духовен развој. Тоа било затоа што постоел ритуал на чист грев и вина со чртвување со крв. Не можело крвта од животните да предизвика грев; ниту нешто што Господ го барал. Но било корисно за студирањето на човековиот механизам; дека тие би биле помоќни во самата природа, сериозноста и цената на гревот. Визуелниот пристап е секогаш корисен, посебно носејќи во умот важност за луѓето на Бога дека низ вековите биле необразовани. И затоа на гревот и злото им е дадена поголема важност во Библијата, посебно персонификацијата- за ненадминатиот грев кој е релевантен на личностите. (9). Мислам дека затоа во ритуалот на денот на Atonement, жртвената коза избегала во пустината носејќи ги гревовите во Израел. Како што итното животно било гледано од илјадници очи, илјадници умови отсјајувале дека гревот само што започнал. Во истиот принцип во загриженоста на шизофреничарот Legion- свињите биле створени да трчаат во езерото на Исус, не дека биле заведени од демонски сили, туку како некаква меморија за излечениот Legion дека неговата болест, и сита негова забележителна личност, повеќе не постоеле.

Персонификацијата е далеку попопуларна кај Грците и евреите (главните јазици на кои е напишана Библијата) потоа на англиски. “Во јазикот [на пример античкиот Грчки] во кој нема формална определба помеѓу анимирана и не анимирана каде што не постои спогодба за големи иницијали на одредено име, каде што е испуштена линијата помеѓу абстрактната именка и персонификацијата?” (10). Тие кои што веруваат во православната Сатанска фигура каде што Библијата ја користи персонификацијата; и каде што гревот е персонифициран; и каде што гревот е најголемата човечка Сатана / душман / непријател. Одговорот треба да биде “Да, господине” во овие прашања. За нас академците во полето на лингвистичноста има јасна насока, “персонификацијата на гревот е промовирањето преку човечкиот говор на било кој јазик и делумно во Библискиот јазик” (11). Во случај, зошто би требало да има причинска пресуда за тоа што предлагаме- дека Сатаната во Библијата редерира на персонификација на грев?

Ѓаволот и Сатанат во политички контекст

Овие зборови Ѓавол и Сатана се исто така искористени да опишат злобен, грешен свет во кој што живееме. Социјалниот, политичкиот и псевдономско-религиозна хиерархија на човековиот вид може да биде преведена со терминот Ѓаволот. Ѓаволот и сатаната во Новиот Завет често укажуваат на политичка и социјална моќ на Еврејскиот и Романскиот систем. Верниците во Ѓаволот завршувале во затвор (Rev. 2:10), реферирајќи на Романскиот авторитет да ги затвораат верниците. Во истиот контекст во црквата во Pergamos каде што бил сместен тронот на Сатаната, било- т.н. местото на владата на Романсакта колонија во Pergamos, каде што постоеле група на верници. Не можеме дека самиот Сатана, ако постои, имал лично трон во Pergamos.

Индивидуалниот грев е дефиниран како прекршок кон Божјиот закон (1 Јн. 3:4). Но гревот искажува колективност како политички така и социјална сила спротивно на Бога која е многу помоќна отколку на индивидуи; тоа е колективна моќ која е некогаш персонифицирана како моќно суштество наречено Ѓавол. Во оваа смисла Иран и други Исламски сили ги нарекуваат Соединетите држави, Големата Сатана- т.е. големиот непријател во нивниот случај, во политички и религиозен термин. Вака зборовите Ѓавол и Сатана често се користат во Библијата. И повторувам со логично користење на параграфите подолу: 1) Дали е гревот персонифициран? Јасно дека е. (2) Вистина е дека Сатаната може да биде искористен како именка? Да, се разбира дека е. Кои вистински проблеми одтаму можат да се прифатат дека гревот е персонифициран како наш непријател/Сатана? Светот често е персонифициран во писмата на John и Евангелието (види R.V.); кој подобро го именува ова персонифицирање Сатаната или Ѓаволот?

Забележително е од многу мудри умови- дека вкупното зло во светот се појавува преголемо од вкупниот грев на сите поединци / зло кое се извршило и е притаено во секого. Во овој контекст, да го слушнеме Tom Wright повторно: “Сите корпоративни институции имаат некаков вид на корпоративен дух, идентитет кој е поголем од збирот на сите делови... индустриски компании, влади или дури (Бог нека ни е напомош) цркви, можат да бидат толку опседнати со зло каде што јазикот на посед во корпоративно ниво доаѓа во единствен начин да ја објасни појавата пред нас” (12). Во иста насока колективни тела на личности некако достигнуваат поголем идентитет отколку вкупниот број на индивидуалниот допринос на одредена личност, па заклучив од таму произлегуваат корпоративно зло/грев во нашиот свет кој е поголем од бројот на секоја индивидуална личност. Но во иста насока не постои литературно “ghost in the machine” па така оваа појава не значи дека постои надчовечко суштество наречено Сатана. Но доволно е да се употреби терминот Сатана, непријателот, да се опише ова глобално опркужување на корпорации со грев кој го поседуваме затоа не е единствено нашиот личен грев кој е наш најголем непријател, но исто така е вид на корпоративен грев кој пости во нашиот свет. Всушност работата на Arthur Koestler *The Ghost In The Machine* го анализира прогресивното самоуништување на човештвото низ историјата и се обидува да ги одговори прашањата на злото во светот е толку големо (13). Ја зема перспективата дека лично Сатаната не е одговорна но човечкиот ум прогресивно создава зло кое резултира со омраза, грев итн. Надмоќ и прогресивно е надмоќно –



тоа се вика “когнитивна логика” т.е. правиме нешто што знаеме дека е нелогично или погрешно.

Заклучно вистина може да се каже дека во овој случај има повеќе од другите и е воглавно во разбирањата на балансиран поглед во целата Библија придружно изградени доктрини на неколку верзии кои содржат фрази на одредени верувања за Ѓаволот. Сумирано е дека позициите на доктрината овде се единствен пат за можност да се има причинско разбирање на сите премини кои се однесуваат на Ѓаволот и Сатаната заклучив дека тоа е единствениот клуч за премин преку секоја врата.

## Notes

- (1) J.H. Walton, 'Serpent', in T.D. Alexander and D.W. Baker, eds, *Dictionary Of The Old Testament And Pentateuch* (Leicester: IVP, 2003) p. 738.
- (2) George Lamsa, *New Testament Light* (San Francisco: Harper & Row, 1968) p. 24.
- (3) George Lamsa, *New Testament Commentary* (Philadelphia: A.J. Holman, 1945) p. 604.
- (4) E.P. Sanders, *Paul* (Oxford: O.U.P., 1996) p. 93.
- (5) J.B. Russell, *Satan: The Early Christian Tradition* (New York: Cornell University Press, 1987) p. 23.
- (6) Feodyor Dostoevsky, *The Brothers Karamazov*, translated by Richard Pevear and Larissa Volokhonsky (New York: Farrar, Strauss and Giroux, 1990) p. 283.
- (7) Alfred Edersheim, *The Life And Times Of Jesus The Messiah* (London: Longmans, 1899) Vol. 2, Appendices 13 and 16.
- (8) N.T. Wright, *The Lord And His Prayer* (Grand Rapids: Eerdmans, 1997) p. 71.
- (9) See Paul Ricoeur, *The Symbolism Of Evil* (New York: Harper & Row, 1969) for more on this.
- (10) E. Stafford, *Worshipping Virtues: Personification and the Divine in Ancient Greece* (London: Gerald Duckworth & Co., 2000), p. 9
- (11) Graham Jackman, *The Language Of The Cross* (Lulu, 2008) p. 40.
- (12) N.T. Wright, *Evil And The Justice Of God* (Downers Grove: InterVarsity Press, 2006) p. 38.
- (13) Arthur Koestler, *The Ghost In The Machine* (Harmondsworth: Penguin, 1990 ed.).